

OLUROMBI

LA PACIÈNCIA DEL DIMONI

FITXA TÈCNICA:

Olurombi és un **conte popular ioruba** (Nigèria)

Direcció: Antonio Lara

Guió Ramón Sedano

Il·lustrador: Raul Casado

Locució: Xim Vidal

Direcció d'animació: Gabriel Garcia

Música: Tolo Prats

Producció: La Rulot

Emès per **TV Mallorca, setembre 2010**

Curt

Curt

Els Ioruba són una ètnia de uns 38 milions de persones que parlen ioruba. Avui dia es troben majoritàriament a Nigèria (uns 35 milions) però també a, Benín (1,2 milions), Ghana (0,4 milions), Togo i Canadà.

La versió del curtmetratge

Al sud de Nigèria, al poble de Okitiparapo, on fa molt de temps hi vivia una dona que es deia Olurombi, la seva filla que es deia Aduke, era bonica com el sol, i la gent es pensava que era una deessa. Una vegada la collita va anar malament. I no hi havia res per vendre ni res per menjar. Els animals i les persones passaren molta gana i emmalaltien.

Els vells del poble es varen reunir i van decidir enviar Olurombi a la terra dels savis, on viuen els ancians i ancianes que tot ho saben

Olurombi va creuar set muntanyes i set rius, escalà els pics més alts fins que va arribar a la terra dels savis.

La causa de la fam que regna al teu poble és l'arbre Iroko. L'home màgic que hi viu està molt enfadat, perquè heu tallat tots els altres arbres i han quedat tot sol.

Els savis li van dir que havien de fer regals a Iroko i, el més important de tot és que havien de complir allò que prometien.

Tota la gent del poble va anar a fer promeses a Iroko segons les seves possibilitats. Olurombi també hi va anar i li va dir: Si aconsegueixes que sigui la dona més rica del poble et donaré Aduke.

- N'estàs segura, va demanar Iroko.
- Ben segura, va dir Olurombi.
- Doncs ves a casa teva i seràs la dona més rica del poble.

Just després d'una setmana la situació al poble ja era molt millor: les plantes creixien, els animals podien menjar i altra vegada la gent podia anar al mercat a vendre els seus productes.

Olurombi es va transformar en la dona més rica del poble i semblava que tots eren feliços. I va arribar el moment de complir amb les promeses. El pagès li va portar deu cabassos plens de fruita.

El pastor vint cabres ben grasses i així tots els altres.

Quan li va tocar a Olurombi la dona li va portar una gallina.

- Això no és el que em vas prometre. No deuràs pensar que et portaré la meua filla?

- És clar que sí, les promeses s'han de complir

Olurombi va córrer cap a casa seva per amagar la seva filla, però en aquell mateix instant la terra es va obrir i Aduke va desaparèixer.

Al poble ressonaren les rialles de Iroko dient: Les promeses s'han de complir.

Quan Aduke va tornar a casa seva, tots havien après la lliçó i a la nit ballaren com sempre.

Una versió popular

"Hi havia una vegada, una dona que es deia Oluronbi, que era comerciant. Era una dona treballadora, que portava els seus productes al mercat cada dia i el seu treball sempre era recompensat.

Al poble on residia Oluronbi, la gent tenia el costum de resar a un arbre d'Iroko, i es creia que el seu esperit els beneïa quan anaven a vendre les seves mercaderies al mercat.

Un matí, tots els comerciants sortien al mercat com de costum i, de camí, pregaven a l'arbre d'Iroko, demanant-li les benediccions. La gent prometia els coloms, les gallines, les cabres, etc., com era el costum i després anaven al mercat. Tanmateix, aquell matí, quan va passar Oluronbi, va pregar a l'arbre i va prometre que, si l'arbre podia concedir-li una bona venda al mercat, li donaria la seva filla única. En arribar al mercat, tothom va anar a comprar a Oluronbi i fins i tot va haver d'enviar els seus assistents a casa per tenir més mercaderia. Al final del dia, ho havia venut tot i Oluronbi va sortir del mercat, molt satisfeta. A la tornada a casa, va lligar una cabra que havia comprat a la base de l'arbre Iroko com a ofrena per les vendes del dia.

Just abans de l'hora de sopar, Oluronbi va ser visitada per l'esperit Iroko, que va demanar que complís els seus vots. Oluronbi no va estar-hi d'acord i es va comprometre amb un argument ferotge. Finalment, l'esperit Iroko va prendre la filla d'Oluronbi i Oluronbi es va quedar sense una filla per heretar la seva riquesa.

Useu la versió del curt

Abans de veure o explicar el conte

Nigèria

Aquest conte explica una història de Nigèria. Sabem on és aquest país? Busquem-lo en un mapamundi.

- Com és, petit o gran?
- És a prop o lluny?
- A quin continent pertany?
- Coneixeu algú que sigui d'allà?
- En sabeu alguna particularitat (com són, què mengen i com mengen, quina llengua parlen, quins noms es posen, etc...)
- Coneixes el nom d'alguna ciutat de Nigèria?

Pensar sobre el títol del conte.

- Serà el nom d'alguna persona, d'un lloc, d'un riu, d'una muntanya?
- Diríem que és un nom oriental, d'Amèrica del sud, anglès, africà, àrab?

Una vegada explicat o vist el conte

Comprensió

Fer algunes preguntes que ajudin a veure si s'ha comprès el conte.

- . Com es diuen els personatges? Intentarem retenir el noms.
- . On passa?
- . De què treballa Olurombi?
- . On l'envien els savis del poble?
- . Quin camí fa Olurombi per arribar a la terra dels savis?
- . Què han de fer per apaivagar l'esperit d'Iroko?
- . Per què està enfadat Iroko?
- . Què fa Olurombi?
- . Com s'ho pren Iroko?
- . Quina és la lliçó que aprenen tots els del poble?

HABILITATS EN DANSA

HABILITATS DE RECERCA

Observació visual

- . Com és el paisatge on viuen els protagonistes del conte?
- . Com són les cases on viuen els personatges?.
- . Com és Olurombi?
- . Com és Iroki?

- . Com van vestits els personatges del conte?
- . Algun aspecte visual et crida l'atenció?

Observació auditiva

Per tenir en compte: Si el conte s'explica oralment, sigui per boca de la mestra o en vídeo, cal aconseguir les millors condicions acústiques perquè les nenes i els nens l'escoltin amb atenció. Mentre el van escoltant, podem preguntar:

- . Qui explica el conte?
- . Com és la veu de narrador?
- . I la d'Iroko?
- . Quins altres sons hi ha al curt?

Escoltem alguna altra cosa que no sigui la veu? (música, sons ambientals, etc.)

Endevinar

Podem aturar el visionat o l'explicació per anar fent preguntes com ara:

- . Arribarà Olurombi al poble dels savis?
- . Portarà una solució quan torni?
- . S'hauran acabat els mal de cap quan facin el que els recomanen els ancians?
- . Què li passarà a Olurombi si no compleix la promesa?

Esbrinar

- . Podem saber exactament on passa el que s'explica?
- . Podem saber quan passa, si fa uns dies, o uns anys o molts anys?
- . Qui són els savis que va a consultar Olurombi?

Fer hipòtesis

En explicar el conte, cal fer algunes pauses dramàtiques, i preguntar a mitja explicació:

- . Si Olurombi no hagués trobat el poble dels savis?
- . Si no haguessin tallat tots els arbres?
- . Tenia intenció de donar-li la filla Olurombi?

Buscar alternatives

Fer pensar en situacions alternatives a la que s'explica al conte. Per exemple:

- Quines altres coses podia prometre Olurombi?
- Si no li volia donar la filla, què hagués pogut fer?

Imaginar /inventar

A cada conte ens podem preguntar:

- Podríem pensar en alguna altra manera d'acabar que ens agradi més? O que sigui més divertida?
- Com podria continuar el conte?

HABILITATS DE CONCEPTUALITZACIÓ

Usar vocabulari precís

Aclarir el vocabulari bàsic, aprendre nous mots com ara:

Una promesa:

Semblances i diferències

- Quina diferència hi ha entre una promesa i un jurament?
- Quina diferència hi ha entre enganyar i mentir?

Comparar

- Es poden comparar les promeses que fan els veïns i la de Olurombi?

Definir

- Quan diem que prometem una cosa, què volem dir?
- És una proposta que hem de complir?

HABILITATS DE RAONAMENT

Donar raons

El "per què" està inclòs en moltes activitats. Els contes són una font inesgotable per exercitar l'argumentació i valorar les millors argumentacions. Sempre que sigui possible intentar plantejar qüestions com ara:

- Perquè els savis del poble envien Olurombi a demanar ajuda?
- Per què fa una promesa que no vol complir?
- Creus que pensa que no li passarà res?
- Com és que els ancians i ancianes ho saben tot?
- Per què vol ser la dona més rica del poble?
- Per què, Iroko li pregunta si n'està segura?
- Com diries que és Olurombi: mentidera, deshonest, dolenta, insensata, imprudent..... Busquem adjectius.

Inferir

- Perquè està enfadat Iroko?
- Per que Olurombi posa una cabra al lloc de la filla?
- Creus que haurà après la lliçó?

HABILITATS DE COMUNICACIÓ I FORMULACIÓ

Descriure i narrar

Explicar com són els personatges del conte

Explicar el conte de manera senzilla

Traducció a distints llenguatges

La mestra explica el conte mentre l'alumnat fa els gestos que suposen l'acció. Després es parla del llenguatge gestual i de si ajuda a la comprensió o no, si tot sol ja s'entén, etc.

. Es pot fer un teatrí, que es pot confeccionar usant una capsa de sabates o una capsa més gran.

. Es poden fabricar titelles de dit amb paper, guants de goma, palets de gelat, etc. : llacet, bigoti, orelles, etc.

Improvisar

Fes el dibuix del do que tu haguessis promès i portat a l'arbre?

Resum

Amb una frase explica el sentit del conte

Com ja es veu, no cal seguir l'ordre de l'esquema ni fer totes les preguntes, es tracta de seguir la lògica de l'explicació i plantejar les preguntes que creiem més adients. Per exemple, posar un nou títol al conte no és una activitat que convingui fer immediatament després d'explicar el conte, serà cap al final, quan ens hàgim assegurat que s'ha comprès, que s'ha tractat l'acció, que s'han reconegut els personatges, etc.

TEMES QUE ES PODEN TRACTAR

QUÈ ÉS UNA PROMESA?

La paraula promesa vol dir coses distintes, però en el cas del conte significa que es fa una oferta a algú. És una mena de contracte verbal que assegura que la persona que la fa complirà el que diu. És un oferiment que implica un compromís; sense arribar a ser legal (amb contracte o jurament), se sol prendre com un pacte que es durà a terme. És una expressió segons la qual una persona assegura que farà una cosa.

Qüestions:

. Que li promet Olurombi a Iroko?

. Compleix el que ha promès?

. Què passa si algú no compleix la seva promesa?

. No tan ferotges com en el cas del conte, però creus que no complir una promesa pot tenir conseqüències?

- . Per exemple, si algú et fa prometre que no diràs una determinada cosa que la compromet i tu trenques la promesa, creus que tindrà conseqüències?
 - . Si la teva germana et fa prometre que no diràs que s'ha menjat ella tot el formatge, creus que tindrà conseqüències?
 - . Has fet mai alguna promesa? L'has complert? Com t'has sentit?
 - . T'han fet mai alguna promesa? L'han complert? Com t'has sentit?
 - . Hi ha promeses més fàcils de complir que altres? Per exemple, mantenir secrets sobre alguna cosa personal, les promeses amoroses....
- Tornant al conte, creus que Olurombi haurà après a mantenir les promeses?

Una promesa té a veure amb:

- compromís
- honestedat
- deure
- lleï
- contracte
- amistat
- frivolitat
- empatia
- egoisme

En els casos que hi hagi relació, explica per què.

1.60. EXERCICI: LES PROMESES QUE ENS FEM

Probablement en alguna ocasió ens hem promès alguna cosa a nosaltres mateixos. Que cadascú pensi i digui amb veu alta alguna promesa que s'hagi fet en alguna ocasió. Per exemple, aprofitant que fem anys, o a començament de curs o a final d'any, hi ha persones que es fan promeses respecte de certs hàbits: deixar de fumar, estudiar més, anar al gimnàs, no fer tard, no menjar més dolços, etc.

- Les complim?
- Com ens sentim quan les complim?
- Com ens sentim si no som capaços de complir alguna de les decisions que hem pres?

Fem una anàlisi dels nostres sentiments quan ens adonem que no complim el que ens havíem promès a nosaltres mateixos. Aquí no intervé la censura dels altres, es tracta de saber com ho vivim nosaltres i quin sentit té aquest sentiment de frustració, d'impotència, i la manera de superar-lo.

Lipman i altres, *Ètica i convivència* Manual que acompanya *Elisa*.

Les intencions i les conseqüències:

És una bona opció fer promeses que no es pensen complir?

1. Creus que Olurombi va fer una promesa sabent que no la compliria?
2. Creus que tenia intenció d'enganyar?

3. Va valorar les conseqüències per no haver complert la promesa?
4. Tenia la intenció de donar-li la filla?
5. Quin fou l'error d' Olurombi?
6. Acceptava la riquesa, però no volia represàlies?
7. Quin nom posaries a l'actitud d' Olurombi: engany, mentida, ingenuïtat, inconsciència, ambició.....

Es poden usar també els exercicis:

-L'avarícia que trobareu a: *Una bosseta plena de monedes.*

-L'ambició que trobareu a: *El pinzell màgic*

El curtmetratge

- Quant temps passa aproximadament des de l'inici de l'acció fins a la darrera escena? Com ho sabem en el curt?
- Podries dir quin aspecte del curt t'ha cridat més l'atenció com ara: els personatges, els dibuixos, on passa, la música, o altres.

AVALUACIÓ

A tu què t'ha dit la pel·lícula?

Digues la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.

M'ha agradat perquè.....

M'ha fet por perquè.....

M'ha sorprès perquè.....

M'ha indignat perquè.....

M'ha emocionat perquè.....

M'ha alegrat perquè.....

M'ha molestat perquè.....

M'ha distret perquè.....

M'ha sobtat perquè.....

M'ha il·lusionat perquè.....

M'ha informat perquè.....

Què m'ha explicat que no sabia ?